

Conclusions de la jornada tècnica de debat:

De la Diplomatura al Grau en Infermeria i desenvolupament professional

Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB) amb la col·laboració de l'Associació de Directores d'Escola d'Infermeria de Catalunya (ADEIC)

Barcelona, 12 de gener de 2012

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA



ÍNDEX

Pàg.

INTRODUCCIÓ	1
A. RESUM DE LES INTERVENCIONS FETES DURANT LES JORNADES	2
1. Qüestions prèvies	2
2. La situació específica de Catalunya	4
3. Quines possibilitats ofereixen les universitats catalanes en l'actualitat?	5
4. Quin impacte laboral tindrà la nova titulació acadèmica del Grau en Infermeria?	6
5. Conclusions	7
B. RESPOSTES A LES PREGUNTES MÉS FREQUENTS	9
C. DOCUMENTS ANNEXES	13
Annex I	13
Annex II	14

INTRODUCCIÓ

El Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB) entén que el pas de la Diplomatura al Grau és una oportunitat per a les infermeres¹, tant com a col·lectiu com per a cadascun de les/els seves/us professionals.

Haver aconseguit el Grau en Infermeria és una oportunitat esperada i treballada amb esforç pel nostre col·lectiu. El procés de construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), iniciat a partir de la declaració de Bolonya de 1999, estableix dos nivells clarament diferenciats denominats Grau i Postgrau que, a la vegada, s'estructuren en tres cicles: Grau, Màster i Doctorat.

Aquest canvi, obre el camí directe al doctorat que repercutirà a curt i llarg termini, en l'augment de professionals infermers experts en investigació. Els resultats de les recerques infermeres que es puguin implementar en la pràctica assistencial repercuteixen directament en la qualitat i en el tractament de cures que oferim a la població. El Grau fa créixer la nostra disciplina acadèmica i en conseqüència repercuteix en totes les infermeres i infermers. En definitiva, és un pas important en el desenvolupament del procés professional que té com a objectiu la millora del servei que donem a les persones.

Tot i així, aquest pas esdevé una preocupació que compartim tot el col·lectiu professional. Per això, és voluntat d'aquesta corporació professional acompanyar a cada una de les col·legiades i col·legiats del COIB en aquest important pas amb l'objectiu que esdevingui profitós individualment i col·lectivament.

Davant les demandes d'informació i posicionament que han fet col·legiades i col·legiats en els últims mesos sobre les repercussions del pas dels estudis d'Infermeria de Diplomatura a Grau, el COIB, amb la col·laboració de l'Associació de Directores d'Escola d'Infermeria de Catalunya (ADEIC) va organitzar una jornada tècnica per poder acordar un document conjunt que expressi, de la manera més clara i consensuada possible, l'estat de la situació i els diferents escenaris que es presenten a fi que, cada infermera i infermer opti pel camí que millor pugui respondre a la seva situació actual i les seves perspectives de desenvolupament professional.

Es pretén, doncs, mostrar la situació actual que té aquest tema complex, a través de les diferents aportacions tant dels/de les ponents² responsables de cada tema com de l'aportació dels participants. Amb aquesta proposta com a punt de partida, la nostra corporació professional pretén, d'una banda, aportar informació objectiva, contrastada i consensuada amb el món universitari català i de l'altra, endegar un seguit d'activitats participatives que recullin reflexions i posicionaments en un tema important per a la nostra professió.

Aquest document s'estructura en tres parts diferenciades: A) El resum de les intervencions fetes durant les jornades, B) Respostes a les preguntes més freqüents que les infermeres i infermers plantegen i C) un recull dels documents citats a fi de facilitar la seva consulta, si es creu oportú.

En base a aquesta informació i la que vagi apareixen en un futur –cal tenir en compte que encara estan apareixent normatives relacionades amb aquest tema–, cada infermera haurà d'escollir la millor via de decisió en funció a cada situació i, sobretot, en funció dels objectius de desenvolupament que cada infermera es plantegi.

¹ De la mateixa manera que ho fa el Consell Internacional d'Infermeres (CII), en aquest document, quan es fa referència a la "infermera", cal entendre que s'al·ludeix a professionals d'ambdós sexes.

² En l'Annex I d'aquests document hi trobareu el programa de la jornada amb els temes tractats i les ponents.

A) RESUM DE LES INTERVENCIONS FETES DURANT LES JORNADES

1. Qüestions prèvies

La restructuració d'ensenyaments i títols universitaris oficials estan recollits amb aquest dos Reials Decrets: Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials³ i el Reial Decret 861/2010, de 2 de juliol, que modifica l'anterior⁴. Tal com preveu el primer Reial Decret en el seu article 12, on s'estableixen les directrius per al disseny de títols de graduat i els plans d'estudis conduents a l'obtenció del títol de graduat, aquests han de ser elaborats per les universitats i verificats d'acord amb el que estableix el present Reial Decret en total han de tenir 240 crèdits ECTS. Aquesta verificació es fa a través de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA)⁵ o l'Agència de Qualitat Universitària (AQU)⁶ a Catalunya.

En cap cas aquesta retitulació és equiparable a l'antic pas de la titulació d'Ajudant Tècnic Sanitari (ATS) a la de diplomada en Infermeria. Aquell pas va significar un canvi d'orientació molt important (que actualment no es dona) i l'assoliment i el reconeixement d'"universitari" a uns estudis que no ho eren.

El pas que es planteja "de la Diplomatura al Grau" és l'assoliment d'una categoria acadèmica universitària que no teníem amb la Diplomatura, a partir de la proposta d'homogeneïtzació que estableix l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) conegut com a Pla Bolonya. L'adaptació a l'EEES ha suposat pel països europeus l'adopció d'un sistema de titulacions comprensible i comparable, un sistema de titulacions basat en dos nivells i tres cicles: Grau i Postgrau (Màster i Doctorat) i un sistema comú de crèdits (crèdits ECTS o crèdits europeus amb un valor de 25-30 hores).⁷

A Catalunya les diferents universitats varen començar l'ensenyament de Grau d'Infermeria el curs 2009/2010, per la qual cosa la primera promoció acabarà els estudis el curs acadèmic 2012/13. Per tant, també, la darrera promoció de diplomades/ts va ser la del curs 2010/2011 i, per això també, aquest curs 2011/2012 no sortiran noves infermeres.

³ Reial Decret pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. Reial Decret 1393/2007 de 29 d'octubre. Suplement en català del Boletín Oficial del Estado, suplement núm. 32, (31 d'octubre de 2007). Disponible a: http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/10/31/pdfs/A04349-04360.pdf

⁴ Reial Decret pel qual es modifica el Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. Reial Decret 861/2010 de 2 de juliol. Suplement en català del Boletín Oficial del Estado, suplement núm. 161, (3 de juliol de 2010). Disponible a: http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2010/07/03/pdfs/BOE-A-2010-10542-C.pdf

⁵ La Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) és una fundació estatal que té com a objectiu contribuir a la millora de la qualitat del sistema d'educació superior mitjançant l'avaluació, certificació i acreditació d'ensenyaments, professorat i institucions.

Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación [seu web]. Madrid: Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación [accés 16 d'abril de 2012]. Disponible a: <http://www.aneca.es/>

⁶ L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, AQU Catalunya, és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat al sistema universitari català. AQU Catalunya té com a objectiu l'avaluació, l'acreditació i la certificació de la qualitat en l'àmbit de les universitats i dels centres d'ensenyament superior de Catalunya (ensenyaments, professorat, centres i serveis).

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, AQU Catalunya [seu web]. Barcelona: AQU Catalunya [accés 16 d'abril de 2012]. Disponible a: <http://www.aqu.cat>

⁷ Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona [seu web]. Barcelona; Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona [accés 16 d'abril de 2012]. Espai europeu d'educació superior, informació sobre formació. Disponible a: <https://www.coib.cat/ca-es/col-legiades/formacio/estudiar-infermeria/itineraris-formatius.html>

Entretant s'ha anat dissenyant a tot l'Estat Espanyol el sistema a través del qual s'oferirà a les infermeres diplomades que ho vulguin la possibilitat d'obtenir la titulació de Grau. És a dir, la denominada "adaptació" o "retitulació".

Així doncs, la preocupació de les direccions dels diferents centres universitaris que imparteixen el Grau d'Infermeria respecte al que es denomina "retitulació" no és nova. L'any 2009 la Conferència Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería (CNDCUE)⁸ -anomenada també "Conferència de directors"- va elaborar la Declaració de València⁹, que fa un crit a la prudència en considerar que no és necessari pels diplomats tenir el títol de graduat perquè no es modifiquen les atribucions professionals i, per tant, es proposa el reconeixement d'equivalència del títol de diplomat en Infermeria en un mínim de 210 crèdits ECTS.

Aquesta declaració de València ho estableix de la manera següent:

- *En el momento actual y según la legislación vigente, no se ve necesario que los diplomados en Enfermería tengan que estar en posesión del nuevo título de Graduado o Graduada en Enfermería, a no ser que se hagan nuevos desarrollos normativos en las Comunidades Autónomas en lo que respecta a la aplicación del Estatuto Básico del Empleado Público. Por ello es necesario hacer un llamamiento a la prudencia hasta conocer dichos desarrollos normativos.*
- *El reconocimiento de créditos del título de diplomado en Enfermería se establezca como mínimo en 210 ECTS.*

Durant el mes de febrer del 2011 l'esmentada Conferència Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería, davant la multiplicitat de models que sorgeixen a l'Estat Espanyol per cursar la "retitulació"¹⁰, va elaborar la Declaració de Madrid¹¹, que pren com a base la de València i inclou una sèrie de punts a tenir en compte pel que fa a la planificació dels cursos orientats a l'obtenció del títol de graduat per part dels diplomats/des en Infermeria. Entre les principals acords, aclareix els següents aspectes:

- *Recorda que les universitats són les úniques que poden expedir el títol acadèmic del Grau en Infermeria.*
- *En base a la Declaració de València en la qual proposa el reconeixement de crèdits del títol de diplomat en Infermeria en 210 ECTS, per la qual cosa es considera que els cursos d'adaptació¹² siguin*

⁸ La CNDCUE és una associació de directors de Centre Universitaris que existeix com a espai d'intercanvi, reflexió, i anàlisi dels temes que incideixen en l'àmbit de la formació universitària de la Infermeria i a la gestió dels Centres amb una orientació acadèmica, social i professional.

Conferència Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería (CNDCUE) [sede web]. Conferencia Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería [acceso 16 de abril de 2012]. Disponible en: <http://www.cndcue.com/>

⁹ La Declaració de València és un document elaborat per la Conferència Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería del 5 de febrer de 2009 sobre el reconeixement i transferència de crèdits entre les titulacions de diplomat i Grau en Infermeria.

Declaración de Valencia sobre el reconocimiento y la transferencia de créditos entre las titulaciones de diplomado y grado de Enfermería [disponible en Internet]. Valencia: Conferencia Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería (CNDCUE), 2009 [acceso 16 de abril de 2012]. Disponible en: http://www.cndcue.com/documentacion/general/Declaracion_Valencia2009.pdf

¹⁰ Nom amb el es denomina el resultat del recorregut formatiu entre una titulació i una altra del mateix ensenyament.

¹¹ La Declaració de Madrid és un document elaborat per la Conferència Nacional de Centros Universitarios de Enfermería del 16 de novembre de 2011 que Prenent com a referència la Declaració de València realitzada per la mateixa CNDCUE al febrer de 2009 i davant els canvis produïts en l'ordenació dels ensenyaments universitària oficials després de la publicació del RD 861/2010, actualitza la mateixa i aclareix la situació en relació a aspectes com les competències professionals, el reconeixement i transferència de crèdits entre les titulacions de diplomat i Grau, el Màster i el Doctorat i la llei del funcionari públic.

Declaración de la CNDCUE, Madrid, 16 de noviembre de 2011 [disponible en Internet]. Madrid: Conferencia Nacional de Directores de Centros Universitarios de Enfermería (CNDCUE), 2011 [acceso 16 de abril de 2012]. Disponible en: http://www.cndcue.com/documentacion/general/Declaracion_Madrid2011.pdf

¹² La paraula "adaptació" és equivalent a "retitulació". També de vegades es denomina "complements de formació".

dissenyats amb 30 crèdits ECTS, incloent assignatures que siguin coherents amb les noves aportacions formatives del pla d'estudis de Grau.

- *Quan es vagi a oferir un curs d'adaptació, les universitats hauran de realitzar les modificacions oportunes segons el RD 861/2010 a les memòries verificades amb el RD 1393/2007. Si aquesta verificació no està realitzada per les agències d'acreditació universitàries corresponents i aprovada pel Consell d'Universitats aquests cursos no podran obtenir el títol de Grau.*
- *Confirma que el títol de Grau en Infermeria atorga les mateixes atribucions professionals per a l'exercici de la professió infermera que el diplomad en Infermeria.*

2. La situació específica de Catalunya

La situació a Catalunya és diferent. La Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC)¹³ va elaborar l'any 2009¹⁴ i, posteriorment, el mes de maig de 2010 una sèrie d'acords per regular l'accés d'estudiants en possessió d'una titulació universitària oficial no adaptada a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) a un Grau. El CIC va acordar que es poden reconèixer 180 crèdits ECTS a tots els estudiants que posseeixen una titulació universitària oficial de primer cicle, i n'hauran de superar 60 més per obtenir la titulació de Grau.

Per tant, a Catalunya, els 210 crèdits ECTS que la Conferència de Directors recomanava, queda establerta en 180 crèdits. Com que els crèdits necessaris per a l'obtenció del títol de Grau està establerta en 240 crèdits ECTS, són necessaris 60 crèdits ECTS per a aconseguir aquesta titulació.

Les universitats que vulguin oferir la retitulació/adaptació als estudiants que estan en possessió d'una titulació no adaptada a l'EEES, hauran de sol·licitar-ho mitjançant una memòria justificativa adreçada a la Direcció General d'Universitats de Catalunya. La Direcció General d'Universitats notificarà mitjançant una resolució que s'accepta o es denega aquesta proposta.

Per fer-ho possible, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU)¹⁵ publica a l'any 2011 els criteris que s'han de complir en l'elaboració de la documentació (anomenada Verifica) per sol·licitar i poder impartir el curs d'adaptació al Grau d'Infermeria.

Existeixen dues opcions¹⁶ d'accés al curs d'adaptació/retitulació, cadascuna de les universitats pot decidir quina és l'opció en base a la que realitzarà la seva oferta:

1. Per la via del reconeixement de crèdits: Es realitzarà mitjançant l'aplicació d'una taula d'equivalències que determinarà quines altres assignatures del Grau s'hauran de cursar fins a completar els 240 ECTS. Cal tenir

¹³ El Consell Interuniversitari de Catalunya és l'òrgan de coordinació del sistema universitari de Catalunya i de consulta i assessorament del Govern de la Generalitat en matèria d'universitats. Integra representants de totes les universitats públiques catalanes i de les privades reconegudes pel Parlament de Catalunya. El seu objectiu principal és facilitar la coordinació entre la comunitat universitària i l'Administració educativa.

Departament d'Economia i Coneixement, Coneixement, Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya [seu web]. Barcelona: Generalitat de Catalunya; [accés 7 de juliol de 2017]. Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC). Disponible a: http://universitatsirecerca.gencat.cat/ca/01_secretaria_duniversitats_i_recerca/la_secretaria/organismes/consell_interuniversitari_de_catalunya_cic/

¹⁴ Acord de la Junta del CIC per a l'accés d'estudiants que ja estan en possessió d'una titulació universitària oficial no adaptada a l'espai europeu d'educació superior a un Grau que doni accés a la mateixa professió [Internet]. Barcelona: Generalitat de Catalunya; Consell Interuniversitari de Catalunya; 2009 [accés 16 d'abril de 2012]. Disponible a: http://www.cndcue.com/documentacion/general/AC_Interuniversitario_Catalunya.pdf

¹⁵ Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, AQU Catalunya [seu web]. Barcelona: AQU Catalunya [accés 16 de abril de 2012]. Verificació. Disponible a: http://www.aqu.cat/universitats/verificacio/index.html#.UpW_tdLZX6R

¹⁶ Les diferents universitats públiques o privades, hauran de sol·licitar l'acreditació per impartir una o les dues modalitats del curs d'adaptació a la ANECA en el cas d'Espanya i a l'AQU en el cas de Catalunya a través de les memòries verifica.

molt en compte que perquè es puguin implementar aquesta modalitat, cal que les universitats hagin desenvolupat completament l'ensenyament de Grau. És a dir, aquesta opció no és possible fins el curs 2013/2014. També cal recordar que, en el cas de Catalunya, 180 dels 240 crèdits ECTS queden reconeguts pel títol de diplomada en Infermeria i que, per tant, caldrà matricular-se dels 60 crèdits ECTS restants, que es cursaran amb la resta dels alumnes de Grau i d'acord amb la docència programada.

2. Per la via d'un curs d'adaptació específic de 60 ECTS. En aquest cas es poden formar cursos d'entre 40 a 50 alumnes¹⁷, tot i que si les matrícules són inferiors a 30 alumnes el curs no es podria realitzar.

Per poder cursar la retitulació en les universitats públiques catalanes, els estudiants s'hauran d'inscriure a l'Oficina d'Orientació per a l'Accés a la Universitat *sempre i quan existeixi l'oferta de places per part d'alguna universitat pública, que a la vegada haurà de concretar i acordar el calendari i les condicions d'accés*. La reserva de places per a la retitulació no podrà ser superior a un 20% del nombre de places de nou accés assignades a l'estudi de Grau.

3. Quines possibilitats ofereixen les universitats catalanes en l'actualitat?

Les universitats públiques catalanes estan treballant en diferents propostes relacionades amb la retitulació a través de les dues vies descrites en l'apartat anterior d'aquest document. Però, en la data de publicació d'aquest document, cap d'elles l'ha concretada.

Durant el desenvolupament de la *Jornada Tècnica de Debat: De la Diplomatura al Grau en Infermeria i Desenvolupament Professional*, a la que correspon aquest document, la directora de l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Barcelona va anunciar que vol proposar, pel curs 2013/2014, la possibilitat de la primera via: la del reconeixement de crèdits. Tot i així fa una crida a la prudència, ja que el marc normatiu encara va canviant. Aquesta via no es podrà fer efectiva fins que la primera promoció de graduats/des hagi acabat.

En el cas de les universitats privades catalanes, existeix una experiència de retitulació en una universitat privada: Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna de la Universitat Ramon Llull (URL).

Des del curs acadèmic 2009-2010, i seguint els criteris del CIC, la URL, després d'obtenir l'aprovació de la memòria del nou Grau en Infermeria, en la que també es presentava l'itinerari curricular a seguir pels seus diplomats en Infermeria que volguessin obtenir el títol de Grau, ofereix a aquests la possibilitat d'incorporar-se als nous estudis i obtenir el títol de Graduat en Infermeria complimentant 60 crèdits ECTS de formació. Fins a la total implementació dels quatre cursos dels nous estudis, la URL els ha possibilitat efectuar l'anomenat curs de retitulació. A través d'aquest curs i després que s'hagin estudiat els seus expedients acadèmics i aplicat les corresponents equivalències d'assignatures i creditatges, tal com determina el document de la memòria de Grau, els alumnes cursen les matèries que resten per completar el nou currículum formatiu i assoleixen el complement competencial que aporta el nou títol.

La Direcció General d'Universitats va aprovar el curs de retitulació de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna de la Universitat Ramon Llull, curs que s'ofereix exclusivament als exalumnes d'aquesta universitat. Aquest curs s'ha realitzat durant tres cursos acadèmics consecutius, cursos 2009-2010, 2010-2011 i l'actual 2011-2012 i amb una valoració força positiva per parts dels estudiants: <http://www.blanquerna.url.edu/web/interior.aspx?alias=bsalut.estudis-grau.infermeria&idf=1&id=766>

En el moment de tancar aquest document, la Universitat Internacional de Catalunya ha anunciat l'oferta d'un curs de 60 ECTS: <http://www.uic.es/ca/curs-adaptacio-infermeria>

¹⁷ No hi ha nombre específic de matrícula per a les universitats privades, es farà el curs en funció de la viabilitat a partir de les matrícules.

4. Quin impacte laboral tindrà la nova titulació acadèmica del Grau en Infermeria?

Com hem comentat en l'apartat primer, la declaració de València es pronuncia en el sentit que en el moment actual i segons la legislació vigent, no es veu necessari que els diplomats en Infermeria hagin d'estar en possessió del nou títol de graduat o graduada en Infermeria, tret que es facin nous desenvolupaments normatius en les comunitats autònomes.

Però aquesta nova situació genera incertesa en l'àmbit laboral i, en tot cas, és una nova realitat pel col·lectiu infermer que, en un futur, pot tenir repercussions que caldrà abordar perquè suposin una oportunitat per al col·lectiu infermer, en general, i per a les infermeres, en particular.

El món laboral haurà d'adaptar les lleis i les normatives laborals, com són els convenis col·lectius. Aquestes normatives defineixen els grups en base a la titulació i les taules salarials estan fixades en funció de cada grup professional on, ara per ara, no apareix la categoria de "graduat", excepte en el cas del que coneixem per "funció pública". És a dir, en el que es regeix per l'Estatuto del Empleado Público.

En els quatre principals marcs reguladors de l'activitat laboral que hi ha en l'actualitat, la situació és la següent:

- a) Funció pública: Regulada per la Ley 7/2007, de 12 de abril, del Estatuto Básico del Empleado Público¹⁸, article 76, *Grupos de clasificación profesional del personal funcionario de carrera*, es reconeix el Grau en Infermeria i la inscripció al Grup A. És a dir, és exigible estar en possessió del títol de Grau per poder accedir a les places del subgrup A1 de la classificació professional del personal funcionari de carrera. L'esmentat article diu textualment:

*Los cuerpos y escalas se clasifican, de acuerdo con la titulación exigida para el acceso a los mismos, en los siguientes grupos: **Grupo A, dividido en dos Subgrupos A1 y A2. Para el acceso a los cuerpos o escalas de este Grupo se exigirá estar en posesión del título universitario de Grado. En aquellos supuestos en los que la Ley exija otro título universitario será éste el que se tenga en cuenta. La clasificación de los cuerpos y escalas en cada Subgrupo estará en función del nivel de responsabilidad de las funciones a desempeñar y de las características de las pruebas de acceso.***

La mateixa llei estableix en la seva *Disposición Transitoria Tercera*, Entrada en vigor de la nueva clasificación profesional, apartat 2 que: *Transitoriamente, los Grupos de clasificación existentes a la entrada en vigor del presente Estatuto se integrarán en los Grupos de clasificación profesional de funcionarios previstos en el artículo 76, de acuerdo con las siguientes equivalencias: – Grupo A: Subgrupo A1 – **Grupo B: Subgrupo A2** – Grupo C: Subgrupo C1 – Grupo D: Subgrupo C2 – Grupo E: Agrupaciones Profesionales a que hace referencia la disposición adicional séptima.*

Per tant, pel que fa a les infermeres diplomades, sembla que hauran de passar automàticament al subgrup A2, al desaparèixer la Diplomatura. Les persones en possessió del títol de Grau, llei en mà, podran accedir al subgrup A1.

Una qüestió diferent és si les infermeres diplomades que tenen un màster universitari (abans anomenats oficials), com les que són llicenciades o doctorades poden accedir a aquestes places del subgrup A1 de la classificació professional del personal funcionari de carrera. Es conclou que "no hi ha una resposta genèrica" perquè no hi ha una taula d'equivalència. Depèn de cada conveni, ja que és un reconeixement acadèmic, no professional.

¹⁸ Estatuto Básico del Empleado Público. Ley 7/2007 de 12 de abril. Boletín Oficial del Estado, nº 89, (13-4-2007). Disponible a: <http://www.boe.es/boe/dias/2007/04/13/pdfs/A16270-16299.pdf>

- b) Estatut marc del personal estatutari dels serveis de salut¹⁹ on en l'article 6 reconeix el personal de formació universitària en les categories de llicenciats i diplomats. No contempla la titulació de Grau.
- c) VIIè Conveni Col·lectiu dels Hospitals de la XHUP i dels Centres d'Atenció Primària Concertats, en l'article 15, mostra els grups professionals en els que inclou els llicenciats en el Grup I; i els diplomats universitaris en el Grup II.
- d) Convenis d'institucions sanitàries privades, regulats, entre d'altres, Conveni col·lectiu de treball per al sector d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques per als anys 2007-2010. Igualment contempla dos grups de professionals: llicenciats en el Grup I; diplomats universitaris en el Grup II.

Excepte en el primer cas, cap dels tres altres convenis que hi ha actualment, el grup professional pels titulats de Grau està reconegut. Per tant, els empresaris, sindicats i altres grups relacionats hauran d'abordar les modificacions necessàries per adaptar els grups professionals a les noves titulacions.

5. Conclusions

- Haver aconseguit el Grau en Infermeria és una oportunitat esperada i treballada amb esforç pel nostre col·lectiu. En definitiva és un pas important en el desenvolupament del procés professional que té com a objectiu la millora del servei que donem a les persones que atenem.
- **Les universitats són les úniques que poden expedir el títol** acadèmic de Grau.
- El títol de Grau en Infermeria (240 ECTS) **atorga les mateixes atribucions professionals** per a l'exercici de la professió infermera que el diplomad en Infermeria.
- Si s'està en possessió del títol de diplomad/da en Infermeria i es vol obtenir el títol de Graduat/da **cal realitzar un procés de retitulació** (també anomenat adaptació).
- Cada universitat catalana i espanyola han de sol·licitar l'acreditació corresponent per poder oferir l'adaptació al Grau d'Infermeria segons els criteris que estableix l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), o l'agència d'acreditació universitària corresponent.
- Actualment a Catalunya es reconeix que totes les Diplomatures equivalen a 180 ECTS, per la qual cosa per a la retitulació/adaptació al Grau calen 60 ECTS més.
- Part d'aquests 60 ECTS que es requereixen per a la retitulació/adaptació al Grau podran ser objecte de reconeixement directe a partir de l'experiència professional.
- La resta de crèdits necessaris per a l'obtenció del 60 ECTS que es requereixen per a la retitulació/adaptació al Grau podran obtenir-se a través de dues modalitats:

¹⁹ Estatut marc del personal estatutari dels serveis de salut Llei 55/2003 de 16 de desembre. Suplement en català del Boletín Oficial del Estado, suplement núm. 1, (1-1-2004). Disponible a: http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2004/01/01/pdfs/A00007-00028.pdf

Reconeixement de crèdits: Mitjançant l'aplicació d'una taula d'equivalències que determinarà quines altres assignatures del Grau s'hauran de cursar fins a completar els 240 ECTS. Per implementar aquesta modalitat, les universitats han d'haver desenvolupat completament l'ensenyament de Grau.

Curs d'adaptació específic. En aquest cas es poden formar cursos de 40 a 50 alumnes, tot i que si en les universitats públiques les matricules són inferiors a 30 alumnes el curs no es podria realitzar. El nombre de crèdits ECTS d'aquests cursos oscil·larà entre 25/30 i 60 crèdits ECTS en funció del que cada universitat hagi verificat en l'agència de qualitat corresponent.

- S'haurà d'adaptar el Grau en Infermeria a la realitat laboral. Els empresaris, sindicats i altres grups relacionats hauran d'abordar les modificacions necessàries per adaptar els grups professionals a les noves titulacions.

B) RESPOSTES A LES PREGUNTES MÉS FREQUENTS

- ***El títol de Grau modifica les competències professionals de les infermeres?***

No. Les disposicions legals en aquest sentit són clares:

- El Real Decreto 1393/2007 de 29 de octubre, indica que "los títulos universitarios oficiales obtenidos conforme a planes de estudios anteriores a la entrada en vigor del presente Real Decreto mantendrán todos sus efectos académicos y, en su caso, profesionales" (Disposición adicional cuarta).
- El RD 861/2010 no modifica dicha disposición manteniéndose que el título de Grado en Enfermería otorgará las mismas atribuciones profesionales para el ejercicio de la profesión.
- La Orden CIN²⁰ 2134/2008 y a la Directiva Europea 2005/36/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, relativa al reconocimiento de cualificaciones profesionales se indica que no se modifican las competencias profesionales que tenía un diplomado en Enfermería con un Graduado como enfermeras/os responsables de cuidados generales.

- ***Necessito el títol de Grau per poder treballar com a infermera?***

Actualment els títols de: ATS, diplomad en Infermeria i graduat en Infermeria habiliten per exercir la Infermeria a tot el territori espanyol. Per tant, ara com ara, no és necessari per a l'exercici de la Infermeria.

La declaració de València de la CNDCUE diu textualment: *En el momento actual y según la legislación vigente, no se ve necesario que los diplomados en Enfermería tengan que estar en posesión del nuevo título de graduado o graduada en Enfermería, a no ser que se hagan nuevos desarrollos normativos en las Comunidades Autónomas en lo que respecta a la aplicación del Estatuto Básico del Empleado Público. Por ello es necesario hacer un llamamiento a la prudencia hasta conocer dichos desarrollos normativos.*

Aquesta és doncs la situació actual. Altra cosa és el futur impacte que a la llarga pugui tenir que, per suposat, ningú pot assegurar. Com tampoc és previsible la decisió que es pot prendre des de qualsevol empresa sanitària de considerar el Grau en Infermeria com a un mèrit. Només es pot assegurar que no és un requisit per a l'exercici de la pràctica infermera en l'actualitat.

Tot i així, el COIB reconeix que els crèdits necessaris per a l'assoliment del títol de Grau suposen per a les infermeres un plus o valor afegit a la formació generalista pel que fa a l'interès per la recerca i l'aprofundiment en el coneixement disciplinar.

²⁰ L'Ordre CIN, es una publicació del Boletín Oficial del Estado en la que s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials.

Orden por la que se regulan los requisitos de autorización a organismos de investigación para suscribir convenios de acogida con investigadores extranjeros y las normas de elaboración, actualización y publicación del listado de los organismos de investigación autorizados. Orden CIN/1795/2011 de 28 de junio. Boletín Oficial del Estado, nº 115, (30-6-2011). Disponible a: <http://www.boe.es/boe/dias/2011/06/30/pdfs/BOE-A-2011-11232.pdf>

- **Necessito el títol de Grau per accedir a la formació Màster o de Doctorat ?**

En el moment actual i segons la legislació vigent tant diplomats com graduats podran accedir a la formació de Màster i Doctorat.

*Per accedir a la formació màster, la legislació vigent estableix que **Podrán acceder, igualmente, a las enseñanzas oficiales de Máster sin necesidad de requisito adicional alguno, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 17. En todo caso, las universidades, en el ámbito de su autonomía, podrán exigir formación adicional necesaria teniendo en cuenta la adecuación entre las competencias y los conocimientos derivados de las enseñanzas cursadas en los planes de estudios de origen y los previstos en el plan de estudios de las enseñanzas de Máster solicitadas.***²¹

*Per accedir a la formació de doctorat en el seu període d'investigació serà necessari disposar de 300 crèdits ECTS de formació d'estudis universitaris oficials, dels quals almenys 60 hauran de ser d'un màster universitari amb continguts de recerca. També podran accedir-hi els titulats universitaris que hagin obtingut plaça de formació sanitària especialitzada en Ciències de la Salut i hagin superat amb avaluació positiva durant els dos anys de la seva durada.*²²

- **Com puc accedir al títol de Grau en Infermeria, si així ho vull ?**

Es pot accedir per dues vies:

- Per la via del reconeixement de crèdits que es realitzarà mitjançant l'aplicació d'una taula d'equivalències que determinarà quines assignatures del Grau s'hauran de cursar fins a completar els 240 ECTS necessaris. Per accedir a aquesta via caldrà esperar al curs 2013/2014 a que la primera promoció de graduats hagi finalitzat els seus estudis.
- Per la via d'un curs d'adaptació específic verificat per la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) o les agències de qualitat autonòmiques com és l'Agència de Qualitat Universitària (AQU) a Catalunya.

Les universitats públiques catalanes estan treballant en diferents possibilitats per oferir sistemes per a aquelles infermeres i infermers que ho vulguin a través de les dues vies descrites en l'apartat anterior d'aquest document. Però, en la data de publicació d'aquest document, cap d'elles l'ha concretada.

Les universitats privades catalanes, la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna de la Universitat Ramon Llull (URL) fa tres anys que ofereix un curs de retitulació. En el moment de tancar aquest document, la Universitat Internacional de Catalunya ha anunciat també la seva oferta <http://www.uic.es/ca/curs-adaptacio-infermeria>

L'oferta en les universitats espanyoles és desigual. A l'annex d'aquest document relacionem les que coneixem en el moment de tancar aquest document.

²¹ Reial Decret pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. *Op. Cit.*

²² Declaración de la CNDCUE Madrid 16 de noviembre de 2011. *Op. cit.*

- **De què em servei l'experiència professional ?**

"La experiencia laboral y profesional acreditada podrá ser también reconocida en forma de créditos que computarán a efectos de la obtención de un título oficial, siempre que dicha experiencia esté relacionada con las competencias inherentes a dicho título"; "... no podrán ser objeto de reconocimiento los créditos correspondientes a los Trabajos de Fin de Grado y de Máster".

Per tant, la declaració de Madrid estableix qüestions importants respecte a aquest reconeixement de crèdits com:

- *El nombre de crèdits que siguin objecte de reconeixement directe a partir d'experiència professional o laboral i d'ensenyaments universitaris no oficials no podrà ser superior en conjunt a 36 crèdits (en el cas de les vies de retitulació on es requereixen 60 crèdits com és el cas de Catalunya).*
- *L'experiència professional només es podrà reconèixer com pràcticum, recomanant s'utilitzi el valor del càlcul del crèdit del pràcticum del Grau en Infermeria com a referència per al càlcul de l'experiència laboral. (1 crèdit = 25-30 hores)*

En tot cas, cada universitat haurà d'incloure i justificar en la memòria dels plans d'estudis que presentin a verificació els criteris de reconeixement de crèdits.

- **Em serveix ser especialista/tenir una especialitat?**

No em serveix per a l'obtenció del títol de Grau però sí que el Real Decreto 99/2011²³, de 28 de *enero*, por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado preveu que també podran accedir al doctorat, *los titulados universitarios que, previa obtención de plaza en formación en la correspondiente prueba de acceso a plazas de formación sanitaria especializada, hayan superado con evaluación positiva al menos dos años de formación de un programa para la obtención del título oficial de alguna de las especialidades en Ciencias de la Salud.*

- **Estic obligat/da a retitular-me a Grau en la mateixa universitat on vaig cursar la Diplomatura?**

No s'està obligat a retitular-se en la mateixa. Es pot optar a la retitulació a qualsevol universitat espanyola que hagi obert un curs o una via per a la retitulació/adaptació i que hagin obtingut la corresponent verificació de les agències d'acreditació universitàries corresponents. Cal reconèixer que sempre tot és més àgil si es realitza a la universitat on s'ha cursat la Diplomatura, però no s'està obligat.

- **Si opto a la retitulació en una universitat de fora de Catalunya, em reconeixeran 180 crèdits pel meu títol de diplomada d'una universitat catalana?**

Ser diplomada d'Infermeria és un requisit indispensable per l'accés al curs de retitulació, amb independència del lloc on s'hagi cursat la titulació. El que serà variable són els crèdits que es podran reconèixer, donat que els plans d'estudi de Diplomatura són diferents en cada universitat i també el Verifica presentat per a l'aprovació del curs de retitulació.

²³ Real Decreto por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado. Real Decreto 99/2011 de 28 de gener. Boletín Oficial del Estado, nº 35, (10-2-2011). Disponible a: <http://www.boe.es/boe/dias/2011/02/10/pdfs/BOE-A-2011-2541.pdf>

- ***Si vull accedir a un màster universitari en una universitat de fora de Catalunya, em reconeixeran 180 crèdits pel meu títol de diplomada de una universitat catalana?***

Ser diplomad en Infermeria és un requisit indispensable per l'accés al màster universitari, amb independència del lloc on s'hagi cursat la titulació. Per tant el que es reconeix és la titulació de diplomad en Infermeria.

- ***Què és el Proyecto Gradua 2?***

El Proyecto Gradua 2 és una oferta que fa el Consejo General de Enfermería de España a través de l'Escuela de Ciencias de la Salud de la Organización Colegial de Enfermería de España, amb la col·laboració de Banesto, que es coneix com "Itinerario Enfermero de Desarrollo Profesional Gradua 2". Aquest projecte està dissenyat en dues fases successives orientades, la primera, a l'adquisició de les competències necessàries per accedir a l'acreditació com a "infermera/r prescriptora/r" (el que coneixem com a curs de prescripció) i, de l'altra, a l'obtenció del Grau en Infermeria, d'acord a les previsions que, a dia d'avui, es contemplen en la legislació vigent en aquesta matèria.

El president del Consejo General de Enfermería ha formalitzat aquest oferiment el 19 de març de 2012 en carta adreçada a les infermeres i infermers que han fet el curs de prescripció.

- ***Tinc estudis de Diplomatura iniciats i no finalitzats. Puc adaptar el meu expedient al nou Grau ?***

Sí és possible, però atès que depèn de cada situació individual, cal posar-se en contacte amb cada universitat.

- ***El treball de fi de Grau (TFG) consisteix en el desenvolupament d'un projecte de recerca?***

L'esperit del treball de fi de Grau és la recerca, malgrat la capacitat investigadora s'adquireix a través dels màsters universitaris i els programes de doctorat. Però cada universitat establirà els seus criteris dins del que la llei estableix.

C) DOCUMENTS ANNEXES

Annex I

JORNADA TÈCNICA DE DEBAT: DE LA DIPLOMATURA AL GRAU EN INFERMERIA I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL

12 de gener de 2012

Organitza: Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB) amb la col·laboració de l'Associació de Directores d'Escola d'Infermeria de Catalunya (ADEIC)

Programa

9.30h – 10.00h

Presentació de la jornada

Albert Tort Sisó, president del COIB

Anna M. Ramió Jofre, vocal de Docència i Formació del COIB

Núria Cuxart Ainaud, directora de Programes del COIB

Montserrat Teixidor Freixa, degana del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya

10.00h -10.15h

Antecedents històrics del pas de la Diplomatura al Grau en Infermeria i situació actual

Amèlia Guilera Roche, presidenta de l'ADEIC i directora de l'Escola Universitària d'Infermeria Sant Joan de Déu de Barcelona.

10.15h- 10.45h **Debat**

10.45h – 11.15h **Cafè**

11.15h- 11.30h

El pas de la Diplomatura al Grau en Infermeria a les universitats catalanes: retitulació/adaptació

Anna M. Pulpón Segura, directora de l'Escola Universitària d'Infermeria de la Universitat de Barcelona

11.30h – 11.45h

Una experiència de retitulació

Isabel Pérez Pérez, directora del Grau en Infermeria de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

11.45h -12.15h **Debat**

12.15h-13.15h

Impacte laboral de les noves titulacions acadèmiques en la funció pública

Mario Sepúlveda Gutiérrez. Advocat. Assessor laboral del COIB

13.15h – 13.45h **Debat**

13.45h – 14.00h **Conclusions**

Annex II

- **Universitats catalanes que en aquest moment estan oferint el curs d'adaptació al Grau.**

- Universitat Ramon Llull
<http://www.blanquerna.url.edu/web/interior.aspx?alias=bsalut.estudis-grau.infermeria&idf=1&id=766>
- Universitat Internacional de Catalunya
<http://www.uic.es/ca/curs-adaptacio-infermeria?set=S>

- **Universitats espanyoles que, en aquest moment, estan oferint el curs d'adaptació al Grau.**

- Universidad Alfonso X el Sabio de Madrid
<http://www.uax.es/uax/que-estudiar/grado/ccsa/gen0/curso-de-adaptacion-para-diplomados-en-enfermeria.html>
- Universidad de Cantabria
http://www.unican.es/WebUC/Unidades/Gestion_Academica/Informacion_academica/primer_y_segundo_ciclo/Curso+Adaptacion+Enfermeria+2.htm
- Universidad CEU Cardenal Herrera. Universidad católica y privada en Valencia, Elche y Castellón
http://www.uchceu.es/estudios/grado/curso_adaptacion/enfermeria.aspx?op=presentacion
- Universidad Católica San Antonio de Murcia
<http://www.ucam.edu/estudios/grados/enfermeria/grado-para-diplomados/saludo>
- Universidad Católica de Valencia
https://www.ucv.es/estudios_6_2.asp
- Universidad Complutense de Madrid
<http://www.ucm.es/centros/webs/euenfer/index.php?tp=EstudiosdeEnfermeríaCurso2011/2012&a=alumnos&d=29942.php>
- Universidad Europea de Madrid
<http://www.uem.es/es/titulaciones-diciembre-facultad-de-ciencias-biomedicas-y-de-la-salud>
- Universidad de Murcia
<http://www.um.es/web/enfermeria/contenido/estudios/grados/enfermeria/plan/itinerario>
- Universidad de Navarra
<http://www.unav.es/facultad/enfermeria/cursohomo>
- Universidad de León
<http://www.unileon.es/estudiantes/estudiantes-grado/cursos-adaptacion-grado/enfermeria>

- Universidad de Oviedo
<http://www.uniovi.es/descubreuo/ofertaformativa/grados/genfer/accesoyadmision/adaptacion>
- Universidad Pontificia Comillas de Madrid
http://www.upcomillas.es/estudios/estudiar_grado_ENF.aspx?qclid=CNfjp7OB0q8CFcohfAodUCQNNw
- Universidad de Salamanca
<http://enfermeriayfisioterapia.usal.es/index.php/curso-de-adaptacion-al-grado/adaptacion-al-grado-de-enfermeria>
- Universidad de Zaragoza
http://www.unizar.es/centros/enfez/Info_academica.html